

Nr 621

Av herrar **Stefanson** och **Sveningsson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 102, angående ändrad organisation av Aktiebolaget Industrikredit.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 102 föreslås vissa förändringar av AB Industrikredits organisation. Förslaget avser att möjliggöra en ökad långfristig utlåning till och därmed förbättrad kreditförsörjning för mindre och medelstora näringsföretag.

De ändrade reglerna för bolagets egen upplåning kommer att möjliggöra en väsentlig utvidgning av bolagets utlåningsverksamhet. Utvidgningen av lånetiden från högst tio till högst tjugo år innebär en förbättring.

På en väsentlig punkt anser vi emellertid de i propositionen framlagda förslagen otillfredsställande. Det gäller reglerna i bolagsordningen angående säkerhet för utlämnade lån. Enligt många mening har de hittills gällande säkerhetsbestämmelserna för lån från AB Industrikredit varit alltför snäva och rigorösa, vilket bidragit till att bolaget trots en drygt 25-årig verksamhet icke kommit att spela den roll för de mindre och medelstora företagens kapitalförsörjning som syftet var vid bolagets tillkomst 1934. Bl. a. har gällt den bestämmelsen att lån från bolaget i regel icke får uppgå till mer än 50 % av det uppskattade värdet av den ställda säkerheten. I 16 § av förslaget till ny bolagsordning gäller praktiskt taget oförändrade bestämmelser enligt följande:

För lån från bolaget skall vara ställd betryggande säkerhet i form av pant eller borgen.

Pant skall utgöras av inteckning i fast egendom eller tomträtt liggande inom 50 % av det värde, till vilket styrelsen uppskattat den fasta egendomen eller den till tomträtten hörande byggnaden. Borgen skall vara tecknad av staten, kommun eller därmed jämförlig samfällighet eller bank.

Utän hinder av vad i andra stycket sägs må mot annan säkerhet, som finnes betryggande, utlämnas lån intill ett sammanlagt belopp motsvarande summan av bolagets eget kapital och garantifond.

En jämförelse mellan de nuvarande och de föreslagna säkerhetsbestämmelserna ger vid handen, att säkerhetsföreskrifterna även i fortsättningen kommer att vara väl rigorösa. De kommer sannolikt icke att möjliggöra en önskvärd inriktning av låneverksamheten, eftersom just de företagskategorier verksamheten bör främja icke är betjänta av att enbart få möjlighet till bottenlån mot fullgod säkerhet utan är i behov av rimliga lånemöjligheter därutöver. En höjning av lånegränsen från 50 till 70 % av ställd säkerhet synes oss sålunda motiverad. Likaledes finner vi det angeläget att lån skall kunna utlämnas mot borgen icke enbart av stat, kommun eller bank

utan även av enskilda och juridiska personer, varvid som kompletterande säkerhet bör kunna utnyttjas inteckning i låntagarens förlagsegenhet.

I tredje stycket av 16 § anges visserligen, att lån må kunna utlämnas mot "annan säkerhet som finnes betryggande", men detta gäller endast belopp motsvarande summan av bolagets eget kapital och garantifond, d. v. s. 1/8 av den totala utlåningsvolymen.

Om AB Industrikredit på rätt sätt skall kunna fylla sin viktiga uppgift, anser vi det nödvändigt att bolagets ledning ges möjlighet att bedriva utlåningsverksamheten efter mera affärs- och bankmässiga grunder än som möjliggörs genom den föreslagna utformningen av bolagsordningens 16 §. Bolaget bör sålunda icke betraktas som ett rent hypoteksinstitut. En större frihet åt bolagsledningen än den nuvarande bolagsordningen medger är nödvändig och torde icke påverka de berättigade krav på full säkerhet för utlämnade lån som bolagets långivare självfallet har rätt att ställa.

I detta sammanhang vill vi understryka angelägenheten av att någon minimigräns för storleken av de lån bolaget äger rätt meddela ej bör ifrågakomma. Den gräns på 150 000 kr. som omnämnes i bolagets utlåtande innebär att många av de mindre företagen med lägre lånebehov ej kan använda sig av bolagets lånemöjligheter.

De företagskategorier det här gäller kommer under 1960-talet att ställas inför betydande rationaliserings- och utvidgningsproblem, och deras anspråk på länemarknaden kommer därför att starkt stiga. AB Industrikredit får härvid en betydelsefull uppgift såsom förmedlare av krediter. Bolagets villkor för utlåning måste utformas med hänsyn härtill.

Under hänvisning till vad ovan anföres hemställer vi,

att riksdagen måtte uttala, att bestämmelserna i 16 § av förslaget till bolagsordning för AB Industrikredit bör omarbetas på ett sådant sätt att lån mot inteckning i fast egenhet eller tomträtt må lämnas intill ett belopp motsvarande 70 % av pantens uppskattade värde samt så att bolaget i sin nya form i övrigt får möjlighet att bedriva utlåningsverksamheten på ett så effektivt och samtidigt smidigt sätt att syftet med bolagets verksamhet därigenom tillgodoses.

Stockholm den 5 april 1960

Stig Stefanson

Ragnar Sveningsson
